

Інформаційна безпека та пожежна безпека як складові національної безпеки: їх взаємозв'язок та рівні

Ольга Мартин

Кафедра права та менеджменту у сфері цивільного захисту, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, УКРАЇНА, м.Львів, вул. Клепарівська, 35
E-mail: martyn_olga @ukr.net

The interrelation between information security and fire safety is substantiated; levels of information security and fire safety are specified.

Key words: security, information security, fire security, national security

Сьогодні інформаційна і пожежна безпека як складові національної безпеки є важливими умовами існування держави і суспільства. В Законі України «Про основи національної безпеки України» національна безпека трактується як захищеність життєво важливих інтересів людини, громадянина, суспільства та держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, сучасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам [1].

Важливість інформаційної безпеки обумовлено тим, що національні інтереси реалізуються через інформаційну сферу, а інформаційна складова характерна для будь-якої сфери життєдіяльності суспільства.

Об'єктами національної безпеки, а відповідно інформаційної та пожежної безпеки є людина, суспільство та держава (в системі пожежної безпеки крім цього – національне багатство та довкілля), а відповідно – забезпечення їхніх інтересів є завдання безпеки. В контексті інформаційної безпеки виділяють три групи інтересів:

1) інтереси людини – реалізація прав і свобод людини стосовно одержання, використання, поширення інформації; забезпечення права людини на захист від маніпуляції свідомістю; захист права власності;

2) інтереси суспільства – побудова інформаційного суспільства; забезпечення плюралізму засобів масової інформації; розвиток духовності, інтелектуального потенціалу українського народу;

3) інтереси держави – забезпечення інформаційного суверенітету; унеможливлення монополізації інформаційного простору іноземними компаніями; створення конкурентоспроможних інформаційних технологій та технологій зв'язку; збереження та зміцнення науково-технологічного потенціалу; інтеграція України в європейський інформаційний простір тощо [2, с. 79–80].

Ці інтереси корелюються з інтересами у системі пожежної безпеки, оскільки збереження життя та здоров'я людини, збереження матеріальних цінностей та навколишнього середовища є основою подальшого економічного розвитку і зростання, забезпечення безпеки як на національному рівні, так і на рівні складових національної безпеки. Економічна безпека, на наш погляд, виступаючи фундаментальною основою національної безпеки, визначає стан і рівень інших складових національної безпеки (рис. 1).

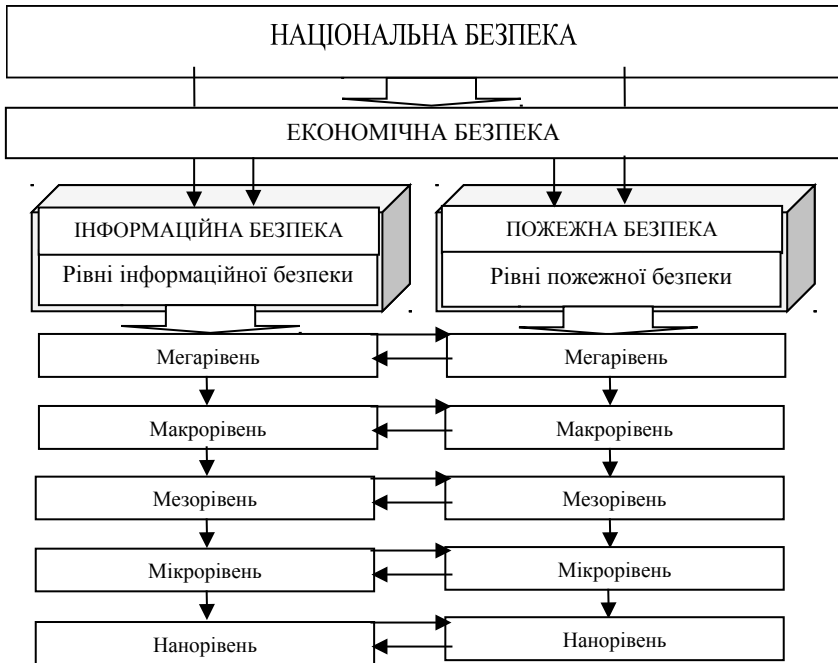

Рис. 1. Взаємозв'язок інформаційної та пожежної безпеки в контексті взаємозв'язку їх рівнів

Інформаційна безпека – це «стан та умови захищеності інформаційного середовища суспільства, держави та особи, які забезпечують його формування, використання та розвиток в інтересах об'єктів інформаційної безпеки, включених у це середовище, і за яких не допускається (чи мінімізується) завдання шкоди їхнім інтересам через незаконні дії з інформаційними ресурсами та через негативний інформаційний вплив та негативні наслідки функціонування інформаційних технологій» [2, 14].

Під пожежною безпекою ми розуміємо «складну багатofакторну категорію, яка характеризує стан захищеності людини, суспільства, національного багатства та довкілля від пожеж, що, по-перше, відображає здатність протистояти дестабілізуючій дії різноманітних чинників, що створюють реальну загрозу виникнення пожеж, а по-друге, гарантується механізмом забезпечення пожежної безпеки як об'єктивною потребою запобігання реальній та потенційній загрози пожеж, зниження ймовірності їх виникнення та мінімізації втрат і збитків від реальних пожеж [3, 179].

В основу формування ієрархії рівнів інформаційної та пожежної безпеки покладено ступінь ідентичності та протилежності інтересів на кожному рівні. Ми виділяємо п'ять рівнів безпеки: нанорівень (безпека особи), мікрорівень (безпека підприємства), мезорівень (регіональна безпека), макрорівень (національна безпека), мегарівень (міжнародна та глобальна безпека). Взаємозв'язок інформаційної та пожежної безпеки на кожному рівні ієрархічної декомпозиції характеризуються як інформаційно-економічними, так і соціальними аспектами.

Однією з сучасних проблем у сфері пожежної безпеки в Україні є проблема зменшення невизначеності, яка обумовлена відсутністю сформованого інституційного середовища системи пожежної безпеки. У цьому аспекті, на наш погляд, важливим є інститут статистики. Наслідком відсутності повноцінного сформованого інституту статистики є наявність неповної і недостатньо достовірної інформації про пожежі та їх наслідки, відсутність інформації про фінансово-економічні показники діяльності системи пожежної безпеки. Проблема невизначеності у сфері пожежної безпеки в Україні обумовлена також різними методиками обчислення кількості пожеж, що обумовлює недостовірність порівняння ситуації з пожежами в Україні з іншими зарубіжними країнами.

В цілому сьогодні як інформаційна, так і пожежна як загалом, так і на окремому рівні залежить від економічної політики держави: чим реалістичніша і обгрунтованіша економічна політика держави, тим вищий рівень інформаційної та пожежної безпеки на кожному рівні.

Література

1. Про основи національної безпеки України: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 39, ст.351.
2. Кісілевич-Чорнойван О.М. Інформаційна безпека та міжнародна інформаційна безпека: проблема визначення понять / О.М. Кісілевич-Чорнойван // Юриспруденція: теорія і практика. – 2009. – № 8. – С. 11-18.
3. Мартин О.М. Пожежна безпека Причорноморського регіону в контексті взаємозв'язку з економічною безпекою регіону / О.М. Мартин, П.П. Дубинецька // Причорноморські економічні студії. Науковий журнал. – 2016. – Вип. 7. – С. 179-184.